

DOMOVINA

Štev 37.

V Ljubljani, 12. septembra 1919.

Leto II.

VABILO

na

XXX. redno veliko skupščino

„Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“
v nedeljo, dne 14. sept. 1919. leta
ob 10. uri dopoldne
v Ljubljani, v veliki dvorani
„Narodnega doma“.

SPORED :

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzorništva.
5. Volitev članov v družbeno vodstvo.
6. Volitev nadzorništva (5 članov).
7. Volitev razsodništva (5 članov).
8. Slučajnosti.

Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«,
dne 18. avgusta 1919.

§ 19 za Nemce.

V stari Avstriji so nas Slovane izzivali s § 19. državnih osnovnih zakonov, ki je govoril, da so vse narodnosti v državi enakopravne, da se vsakemu jeziku jamči ravnopravnost v šolah, uradih in v javnem življenju. Kako pa se je ravnopravnost dejansko izvajala in ščitila, nas pretresa srd in groza, ako se nazaj spomnimo. Na vse pritožbe so nas na visokih mestih dražili in zasmehovali, češ, kaj pa še hočete več, saj imate vendar § 19.

Ako bi hoteli in znali biti hudobni, kakor so bili vedno hudobni proti nam, naši sodržavljani Nemci, bi jim sedaj v Jugoslaviji vrnili § 19. Naših pritožb zunanji svet ni maral slišati z izgovorom, da se ne sme vmešavati v posle druge države. Sedaj pa, ko so prišle nemške manjšine pri nas v podrejen položaj, so se velesile brž zavzele zanje ter hočejo naši državi kratkomalo ukazovati, da mora Nemce prijemati z rokavicami.

Obenem z mirovno pogodbo za republiko Avstrijo je namreč vrhovni svet v Parizu izdelal tudi načrt za varstvo manjšin, to je v naši državi Nemcev. Ako je verjeti italijanskim vestem, se je sklenilo, da se izpolnijo posebne pogodbe o vprašanju narodnostnih in verskih manjšin v novih državah, in sicer se vse te pogodbe podpisujejo hkrati z avstrijsko pogodbo. Poljska je že poprej podpisala enako pogodbo za svojo državo. Romunija se je pa odločno uprla ter ni hotela sprejeti takih pogojev, češ, da tujim državam ne priznava pravice, da bi se vmešavale v njene notranje zadeve. In vrhovni svet se je vdal ter napoveduje, da se bo vprašanje romunskih manjšin rešilo šele pri podpisu mirovne pogodbe

z Madžarsko. Istotako se bodeta brezdvomno enakemu diktatu uprli Italija in Avstrija. In zopet ostanemo le Slovani tiste božje kravice, ki bodo mirno držale vjme, da se nasesa nemški Mijhelj.

Pogodbo za manjšine v kraljestvu SHS je vrhovni svet že 1. t. m. enoglasno odobril, vendar pa nam podrobnosti še do danes niso znane. Pogodba obsega baje natančne določbe za vsestransko varstvo in zaščito manjšin. Manjšinam se v pogodbi zajamči svoboda pouka v materinem jeziku in svobodno veroizpovedanje. Nadalje bodo smeli jugoslovanski državljani drugih narodnosti dopisovati in občevali z vsemj javnimi oblastmi v svojem jeziku. Dobrodelne ustanove in društva za javni blagor obdrže celo svoj nacionalni značaj.

Ako se pogodba res tako glasi ter se bo morala tudi izvajati, potem se neizogibno obnove narodnostni boji vsaj v Sloveniji. Nemškim manjšinam že ob samih teh vesteh vidno rase greben, kar je posebno opazati po spodnještajerskih mestih in trgih. Pogodba bi morala vsekakor razločevati resnične Nemce od nemškutarjev. Ako pa bodo štetj med nemške manjšine vsi nemškomisleči in nemščjno govoreči (a ne vprašajte kakšno!) govoreči elementi, t. j. ponemčenj Slovenci, odpadniki, poturice — potem bo na Štajerskem in Koroškem skoraj vsaka večja občina morala zdrževati nemško šolo, v vsakem uradu bodo morali biti nastavljeni uradniki za občevanje in dopisovanje z Nemci. Iz teh manjšinskih šol, iz teh ekspozitur po naših uradih bodo znali Nemci sčasoma napraviti svoje »posestno stanje«, svoje obnovljene trdnjave za ponemčevanje.

Najnevarnejša in najbolj raztegljiva pa je zadnja določba, da smejo dobrodelne ustanove in društva za javni blagor obdržati svoj nacionalni, to je nemški značaj. Za ograje te nejasne določbe bodo Nemci rešili ves ponemčevalni material. Dobrodelni značaj se lahko da vsakemu napadalnemu društvu z navidezno spremembo pravil. Med dobrodelna, za javni blagor namenjena društva bodo znali spraviti Nemci celo društva, ki so imela v dobi nemške vseomogočnosti očitni namen, ponemčevati naše otroke, izpodrivati naše ljudi z rodne zemlje itd.

Edino upanje, da ne bodo Nemcem znova zrasli nevarni rogovi, so nam bratje Srbi, ki so premagali že vse drugačne zmaje na Balkanu, torej bodo tudi znali paziti, da germanški hidri ne zrasedem glav.

Boj za Radgono.

»Murska Straža« piše: Radgonski nemčurji so iz dna svojega srca zaljubljeni v Kamnikarja, »osvoboditelja« mesta Radgone. Njihova ljubezen je tako velika, da vidijo samo to, kar jim sugerira njihov »ideal« in ničesar več. Če bi jim on rekel, da je črno belo, bi verjeli bolj njemu kakor pa lastnim očem. Sedaj jim je postavil pred oči: nemštvo Radgone, potrebo nemškega uradništva, nemškega učiteljstva, in že so pripravljeni, da žrtvujejo vse svoje blagostanje za te nacionalistič-

ne smotre, ki bodo ubili vse gospodarske interese Radgone. Naj se nikar ne pozablja, da bode tik pred Radgono tekla državna meja in da bo Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice ležalo v inozemstvu, da bo promet med eno in drugo državo silno skrčen, podvržen najstrožji kontroli in da bodo prekinjene vse komunikacije, ki so doslej spajale oba brega Mure. Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice bodo si poiskale drugo središče, ki se bo začelo razvijati in cvesti. To je naravni zakon, to povzročajo gospodarske sile. Koliko mest je danes v razvalinah, ker je nov politični položaj uničil njihove gospodarske interese. Nasprotno pa imamo veliko mladih mest, ki so se razvila iz nasprotnih vzrokov. Ker bo torej nova državna meja med republiko Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev pretrgala vse gospodarske vezi in uravnala strujo v smer proti jugu in zahodu, bo Radgona ostala docela osamljena. Kateri radgonski trgovec in obrtnik ne more priznati, da je v Radgoni kupovalo in prodajalo najmanj 90% onega prebivalstva, ki ostane definitivno v jugoslovanski državi. V slučaju najugodnejših kompenzacijskih pogodb med eno in drugo državo bodo rešili radgonski trgovci in obrtniki le 20% svojega dosedanjega prometa. Da bi se jim posrečilo pritegniti k sebi kraje, ki doslej niso gravitirali k Radgoni — zlasti cmureški okraj — je povsem izključeno, ker leži mesto na periferiji gospodarske enote. Na koncu se ne more razviti središče — to je nezmisljivo. Sicer pa, da smo iskreni: mi Jugoslovani ne bomo prehudo jokali za Radgono, ampak Radgona bo jokala za nami. Premislite to dobro, »itschi«, »eggi« in druge cvetke iz naših vrtov, presajene sedaj v veliki tevtoburški gozd! Kamnikarjevi interesi so seveda povsem drugačni. On je človek, ki ima pangermansko svetovno naziranje in silno častihlepen karakter. Ljudje njegovega značaja in volje rabijo ljudi, ki se jim uklanjajo in ki služijo kot sredstvo za njihove osebne cilje. Kamnikar ve dobro kako se mu bodo klanjali radgonski »spießbürgerji« ko se prikaže v pozi »osvoboditelja«. On, ki bi drugod ne prišel na površje, utegne igrati v Radgoni »velikega gospoda«, kar mu bo seveda silno laskalo. Tudi njemu privoščimo ta čut! Če Radgona pripade Avstriji, ostanejo dosedanj uradniki na svojih mestih, oziroma pridejo še novi, ki težko čakajo na službe. V Nemški Avstriji je cela armada nezaposlene inteligence, v Jugoslaviji primanjkuje. Ti ljudje imajo interes na nemški Radgoni, ti doseljenci! Naj si posestniki vinogradov, ki bodo ostali v Radgoni, ne predstavljajo preveč rožno naših bodočih odnošajev. Naše ljudstvo zahteva, da nastopimo brezobzirno. Naši viničarji ne bodo več suznji inozemske gospode!! Naši kmetje ne bodo prodajali žita na nemški breg Mure! Bomo videli, kdo se bo dalje vzdržal: ali Radgona z nemškim uradništvom ali obmejna Jugoslavija z obilico žita, mesa in vina! Te in še druge zasluge ima Kamni-

kar za Radgono. Če protestiramo, protestiramo proti Parizu, a ne proti Radgončanom. Protestiramo proti diplomaciji, a ne proti pijavkam, ki so živele od nas!

Dopisi.

Iz Trebelnega. Obljuba dela dolg in tega temraje poravnamo, ker se je »Domoljub« nad nas spravil. Tako mu lahko vsaj njegovo »lažiljubnost« dokažemo. Naj javnost končno izve kako dela z nami nekaj nestrpnih Šustercijancev sedaj, ko tudi hribovski kmet sme kot prost državljan brez kazni svoje misli povedati ter si samostojno pomagati do napredka. Ko bi bilo po njihovem, bi še tega ne vedeli. Mar jim je državna politika, a tembolj jim je krajevna občinska nadvlada pri srcu. Tako-le je pri nas: Vrag bo vzel takoj vsakega, ki si upa količkaj nasprotovati stari vladohlepni klerikalni stranki, pa še hvalliti bi morali nje voditelje za vse dobrote, katere so nam prizadjali v vojnem času. Le oglejmo si njihovo ljubezen do nas kmetov, katere tako vabijo v svoje zanjke. Komisijonar Piškur in njegova žena poštarica že sedem let zdihujeta po županskem stolcu in dobro vesta, kako sta uporabna nezmožni župan in vsestranski kaplan, kakor mu ljudje pravijo, da strežeta svojemu dobičkaželjnemu napuhu. Lahko jima je zvrčati blato in ves gnoj, katerega sta nabrala med vojno pri vseh jima poverjenih poslih na poštene ljudi, ker ona sta čista, saj sta vendar stebra SLS. Tudi gospodje so o tem prepričani, torej le skupen, neizprosni boj brezvercem in hujskačem. Kar uničiti se jih mora, ker so se drznili grajati očitno take pravičnike; kaj zato, če se spuščata tatove pri tem in obeša poštenjake. — In tako se je zgodilo, da je vsled nedolžne zahteve, naj Piškur razdeli sladkor kakor drugod, bilo njih dragoceno življenje resno ogroženo. To in še par klicev po pravičnosti je privedlo pet mož pred sodišče na podlagi orož. ovadbe po § 302. Kako veselje, da bodo »boljševiki« končno zaprti in najnevarnejši med njimi ob službo. Spet se bo lahko molzlo mirno neumne kmete in jih farbalo za versko — ne — za birsko stranko. Toda sedem njihovih prič ni ničesar vedelo o kaki hujskariji, a vedeli so,

da želijo vsi občani drugega župana, kar je razumljivo, ker so radi tega tako odvisni od Piškurja in župnišča. Le župan in komisijonar sta kot glavni prič svoje umazano perilo prala in prala, ali vsi vemo, da se jima delo ni posrečilo. Tudi »Domovina« se je že prizadevala, da jih po zasluženju oriblje, ali dosedaj vse premalo, ker sta bila pač bolj črna kot zamorca. Zato le povejmo spet tem našim velikim dobrotnikom, da je bilo veliko prošenj za voj. oprostitev neopravičeno ovrženih ali zadržanih in da ni bilo za nezakonske matere nobenih pravic. Seveda, strogo so se držali postav, zato niso mogli vedeti, da so tudi one državljanke. In zakaj se niso upali nikamor po občini brez orožnika, ali morda ne zaradi špeha, ki je bil s silo vzeti in še ni plačan in drugih podobnih slučajev? Čudno je tudi, da glavne prič niso o ovrgle pri sodnji onih osem točk, s katerimi sta jih dolžila hujskača Nachtigal in Žagar pristranosti in zlobnosti. Kaj ne, dokazovanje bi ne bilo varno, zato sta samo sumničila in domnevala, ker pričati brez dokazov je prav po moško in vredno da bi o njihovi moštosti pisarile tudi ženske ne samo »možje v kijklah«. No morda pride še do tega ali za danes naj bodo zadovoljni znani hujskači. Resnici na ljubo naj še povemo, da tudi naši dobri gospodje hodijo kaj radi k ženski v posvete in ker je jedakega mišljenja, zna prav spretno vrteti kolo njih domače politike na svoj mlin. Je vestna uradnica, tudi drugače je prav sposobna. Je mešetarica za poroke in razporoke, preskrbuje službe samolastno, razume, kako se brez odiranja vdov in sirot naglo obogati in v svojih 24. prostih urah lahko še veliko takega pove, kar v sedanjih časih prav pride. Klerikalni nemškutarki bi »mater županjo« že raje privoščili ter zato je bilo zelo potrebno, da so se pri glavarju in dež. vladi pritožili kako je v občini vse nahujskano in v kakšno nesrečo bi jo spravil župan-liberalec. Kajpak iz golega usmiljenja so se šli lagati, ampak do samih sebe ne do občine, katere nadvlada se bo obdržala, kakor mislijo, le s pomočjo verne Piškurjeve družine, ker deluje v globokem prepričanju v vsakem oziru sporazumno z gospodi. Tem bi gotovo dela zmanjkalo, ako bi se za županske posle več ne brčkali. Komu bi potem pisali nevspešne

prošnje ponoči in podnevi ter zraven stradal iz ljubezni do prosilcev. Posebno kaplan je našel čas za tako delo, saj ga je bilo povsod polno, samo doma ne. Saj sta sama priznala in letos še posebno pokazala, kako brezmejno je njih maščevanje do nasprotnikov njihove grde politike, še celo za namišljene žalitve, med tem ko imajo javno pohvalo za svoje kimovce, čeprav njih poštenje in nedolžnost še po drugih farah sluje. Pa je že tako, da »gliha vkup štriha«, kadar se gre za občinsko komando. Seveda bodo spet doma in v »Lažiljubu« vpili, da blatimo vse odbornike, zato povemo, da velja to le tistim, ki so se sami oblatili in pazijo naj, da se javnost nad njimi še bolj ne pohujša kakor so se Trebeljani, ki jih dobro poznajo. Saj kaplana, ki celo vero zlorablja v svoje strankarske namene in obljubuje do volitev svojim Zvezarjem vse mogoče častne službe pri občini, že ne marajo več poslušati, ker pravijo, da samo čveka. No in sodnijo so tudi že poklicali na pomoč, kjer so dokazovali blato nele od vrstice do vrstice, ampak od besede do besede, toda čegavo? Podpisani jim želimo dobro prebavo in jim še lahko s kostmi postrežemo, ako jim blata ni dovolj. Če smo pa kakor cerknjen osel, smo tudi zadovoljni, saj poznamo živega, ki se ga torej izplača brcati. Tako misli kaplan, saj je tudi enkrat rekel radi doma: »Se branite, jaz na vašem mestu bi se še bolj.« Edini ta njegov nauk je še nekaj vreden. Na svidenje v boju za naše pravice, katere nam protipostavno kratite. — »Hujskači«.

Št. Vid - Stična. Nedavno je priobčil »Slovenec« članek, ki precej netočno pojasnjuje prireditve »Orlovskega tabora« v Št. Vidu pri Stični! Zato z resnico na dan! Kako klavrn je bil sprejem Orlov, nam kaže dejstvo, da so v Št. Vidu, ki šteje 104 hiš, vihrale 4 zastave. O kakem navdušenju šentviških fantov, oziroma šentviških faranov ni govora; kar se razvidi iz besed, ki so jih klicali domačin v pozdrav »veličastnemu sprevodu Orlov« (namreč Živjo, »Sokolji«) in iz neznatne udeležbe domačinov. — Javne telovadbe se je udeležilo največ 1500 ne pa 7000 ljudi, med katerimi ni bilo nobenih odličnih gostov, razven enega gospoda, ki kaže pri vsaki slični prireditvi svoje dostojanstvo! Višnjegorska godba, katera je bila marsikomu povod, da je zapustil predčasno telovadišče,

Manica:

„Močvirne ptice“ v svetovni vojni.

I.

Hladen, poletni večer ...

Pavel Martinak, odličen ljubljanski trgovec, je stal pred »Glavno pošto«, ter se razgovarjal s svojim prijateljem, hranilničnim uradnikom Gajem.

Po Šelenburgovi ulici je promeniralo občinstvo. Civilistov je bilo bore malo, a toliko več si videl oficirjev, vodeč pod pazduho razne namalane, našminkane, napudrane in parfimirane goske, ki so te, v kričečih barvah in raznovrstnih šemastih krojih spominjale na pravcati pustni dan.

— Martinak je bil očitno zelo zaverovan v pogovor s prijateljem, ker se nijedenkrat ni ozrl za mimoidočimi »mavricami«. A vendar je prav tisti hip, ko sta se imela s prijateljem že raziti, švignila mimo njiju ženska, oblečena v tanko, prozorno svilo in našemarjena, da bi se je kure splašile.

— Ni čuda torej, da sta se tudi omenjena možakarja ozrla za njo in Martinak je smeje se, polgasno šepnil Gaju:

»Ali jo vidiš? Ta je brezdvomno oficirska — — — —!«

— Ali je Martinak te besede izgovoril nekoliko preglasno, ali je imela ženska

izredno tanka ušesa — slišala in razumela je.

— Na mah se obrne, stopi par korakov nazaj in pravi ostro, skoro zapovedujoče Martinaku:

»Kaj ste sedaj rekli gospod?«

Martinak je bil v zadregi.

»Nič gospodična, saj nisem nič rekel. Jaz se le tu razgovarjam o kupčijskih zadevah —«

»Gospodična, vi se motite. On mi pripoveduje o svojih naročilih,« ga je skušal izgovarjati Gaj.

»Ha, ha, kaj si bosta še izmislila. Jaz sem predobro čula. Sicer pa nič zato. Ne mislim vama delati neprilik. Čujta gospoda, vidva sta govorila resnico, a ni me sram. Tu poglejta!«

To rekši, vzame iz pompadure dvoje knjižic.

»Tu v tej knjižici berita policijsko dovoljenje, da sem postala cesarska. Ta, druga pa je hranilna knjižica in notri so zabeleženi prihranki od zaslužkov. Poglejta, pravim!«

Nehote je Martinak prijel za odprto knjižico, pogledal vanjo in vzkliknil začudeno:

»Kaj, 35 tisoč, to je veliko.«

»Jaz tudi mislim, da je. In vrhu tega dobro jem in pijem ter se oblačim, kakor grofinja. Pred vojsko sem bila revna končarica, sedaj pa imam vsega v izobilici

in živim kakor ptiček. Bog daj, da bi bila še dolgo vojska!«

Martinak ji je vrnil knjižico, Gaj pa je pripomnil z gnjevom:

»Zaslužite res veliko, toda tak zaslužek je proketo žalosten.«

»Kaj bo žalosten! Denar je denar in naj si ga potem zaslužim kakor si bodi.«

»Beživa,« je dejal Martinak in potegnili prijatelja v bližnjo vežo.

Za njima pa je odmeval ostuden smeh poulične ženske ...

II.

Antonija Poček, trgovka s specialnimi bluzami, je bila vsa zatopljena v najnovejši dnevnik, ko vstopi v prodajalno elegantno oblečena gospodična.

Trgovka Poček vrže časopis na klop in se prikloni:

»Klanjam se gospica! Izvolite prosim?«

Vstopivša je nekaj časa prezirljivo ogledovala po trgovini češ: saj ne vem, če bo kaj zame in potem še le vprašala ošabno:

»Ali vam je došlo kaj novosti z Dunaja?«

»Da gospodična,« je hitela trgovka, »ta oddelek tukaj, so samo zadnje, izbrane novosti.«

»Ne vem če bo res. Jaz bi rada nekaj finega, nekaj takega, kar lahko rečem, da je res specialiteta.«

naj si preskrbi »voditelja s posluhom«, drugače ji ne prerokujem bodočnosti. — Prepričan sem se na lastna ušesa, kakšno nezadovoljstvo je vladalo med vsemi udeleženci tabora; izvzeti so seveda gotovi gospodje, ki so se prav dobro zabavali. Nadebudni človek, ki išče delj časa pri vsaki priliki poljubne funkcije, se je tudi sedaj urezal (naj ga to izuči), kajti do danes se ni niti eden oglasil k »Orlovski organizaciji«, katero ustanoviti je bil glavni namen prireditve, pač pa Šentvičanje željno pričakujejo skorajšnje ustanovitve »Sokola«!

Šentviški fant!

Hrastnik. (Kako se v Jugoslaviji plačuje). Pri našem rudniku je bilo nedavno troje poduradnikov imenovanj za uradnike. Zadeva samanasebi bi ne razburjala nikogar, če bi se ne bilo postopalo pristransko. Vsi ti uradniki so bili do zadnjega člani šulferajna, šudmarke in Schützenverejna, poleg tega pa se se je eden gospod uradnik še posebej izkazal biti vreden za uradnika hrastniškega rudnika. Možakar je namreč pisal Šudmarki, da želi prodati svoje posestvo in to v nemške roke. Nemškemu kupcu je pripravljen prodati ceneje, poleg tega pa plača tudi imenovanemu društvu par stotakov za posredovanje. Takega človeka bi se drugje iztiralo iz zemlje, katera je tako usmiljena, da ga ne pogoltne, pri nas se ga pa odlikuje ter postavi nad poštene domačine, kateri so bili pod Avstrijo vedno zapostavljeni in preganjani. Odločno protestiramo proti takemu imenovanju in zahtevamo njega anuliranje. Naš »vrlj« ravnatelj g. Drolz se bo seveda na vse načine zvižal in zvižal ter tudi dokazal, da n. pr. eden v poštev prihajajočih poduradnikov ne piše povsem pravilno slovniški, mi bomo pa seveda zahtevali, da napravita ravnatelj in dotični poduradnik preizkušnjo, da vidimo, če poduradnik s svojim pismenim izdelkom ne nadkrilj celo samega g. ravnatelja. Zadeve ne izpustimo izpred oči.

Iz Dola pri Ljubljani. Neša gasilno društvo je v nedeljo 24. avgusta t. l. po dolgih 6 letih zopet enkrat priredilo malo veselico, da na ta način pridobi nekaj denarja za popravo gasilnega orodja in nabavo novih potrebnih stvari. Nikdo našemu društvu ne more očitati, da je kdaj, kadar je šlo rešiti pred uničujočim ognjem domovje gospodarja, ki ga je zadel nesreča ognja, pristransko postopalo.

»Gospodična, to vse dobite pri meni. Ako med mojo ogromno izbiro ne najdete povoljnega blaga, potem ga boste drugje še manj. Vse kar vidite, je izborna, prvovrstna specijalitet.«

Nato se je pričelo izbiranje, prerekanje, hvalisanje in grajanje, kakor je to že sploh navada med prodajalcem in kupcem.

Med laskavimi besedami, s katerimi je Počkova obsipala kupovalko, jo je vendar škilila precej nezaupno. Počkovi je bila namreč kupovalka dobro znana. Vedela je, da je to zloglasna postopačica, ki rada živi na račun drugih ljudi. Zato je trdno sklenila, da ji brez denarja nikakor ne da izbranega blaga.

Slednjič je kupovalka izbrala kar tri bluze: živo rdečo, žolto - rumeno in belo, vse iz finega svilenega blaga.

»In sedaj, koliko bo stalo vse to?«

»Gospodična, najzadnja cena, kakor med sestrami, ena k drugi po 60 kron, drugače ni mogoče!«

Trgovka je pričakovala, da se bo kupovalka najprej silno zavzela nad toliko ceno, potem pa se začela pogajati. Toda v njeno začudenje je gospodična kar molče izvlekla denarnico in jej pomolila pod nos bankovec za 1000 K.

Sedaj je bila trgovka v zadregi, ker toliko drobiža ni imela v blagajni. Treba ji je bilo iskati hipne pomoči v bližnji trgovini. Zato reče:

ali da ni pomagalo. Toda ker gasilno društvo slučajno vodijo vsega spoštovanja vredni možje, ki pa ne trobijo tako, kakor želi naš farovž, je vsaka prireditev našega gasilnega društva našim gospodom v farovžu trn v peti. Tako tudi veselica omenjena nedeljo. Kljub temu, da je imela veselica v obče koristen namen, čutil je naš kaplan Urh potrebo, da je hujskal proti nji, da ne sme noben pravi katoličan prestopiti praga hiše, kjer bo veselica, da bodo imeli to veselico samo liberalci, da se bo govorilo proti veri, da naj ljudje ja ne dajo darov za tombolo, kadar bodo prišli nabiralci itd. Dočim je hujskal tako proti veselici, ki je imela obče koristen značaj in namen, prireja sam vsako nedeljo veselice in igre, agitira zanje povsod v cerkvi in izven nje. Te veselice se vrše pozno v noč, toda na njih ne najde nič pohujšljivega, ker se vrše pod njegovim pokroviteljstvom. Prireja izlete s samimi dekleti, ponočuje z nezrelimi fantalini pozno v noč, toda tukaj je vse v redu, ker ima nad temi »izletj« on svoje dopajenje. Denar pa, ki se zbira pri teh veselicah in igrah izgine v nenasično bisago. Mi drugi, ki nas zmerja z »liberalci« pa naj dajemo za obče koristne namene, naj vršimo delo usmiljenih samaritanov, za zahvalo pa imamo vsako nedeljo pridigo o krivovercih in liberalciji. To je tista krščanska ljubezen, katere imajo naši gospodje iz farovža polna usta, kadar gre za to, da se napolni njihova nikdar sita bisaga. Kadar pa gre za resnično ljubezen do bližnjega in za pomoč v sili, takrat pa ne le, da jim je to deveta briga, temveč celo hujskajo proti temu. Našega gasilnega društva vse hujskanje farovža ne bo odvrnilo od tiste dobrodelne poti, ki si jo je začrtalo. Vsakemu, tudi zapeljanim farovškim ovčicam bo vedno priskočilo na pomoč v sili, ker ga vodijo možje, ki jim je ljubezen do bližnjega, posebno pa kadar je v sili in nesreči, v srcu in ne na jeziku, kakor je to naši farovski gospodi. Gospodje iz farovža, vašega hujskanja smo že davno siti. Tudi vaše pristne Šusteršičeve predrznosti bo kmalu konec, kajti v Jugoslaviji ne bode šla pšenica tako v klasje, kakor pa pod staro Avstrijo. Ljudstvo bo izpregledalo in bo napravilo konec vaši strahovladi ter vas bo poglajalo tja, kamor spadate.

»Prosim, samo par trenutkov potrpljenja, grem k sosedu menjat!«

»O prosim!«

Ko je bila trgovka že na cesti, se kar naenkrat porodi v njeni glavi silna radovednost, odkod vendar ima ta ženska toliko denarja, ko je splošno znano, da po navadi tiči vsa v dolgovi.

Onkraj ceste je postaval policaj. Kaj, ko bi mu razodela svojo sumnjo . . .!

Urno švigne k njemu in mu ob kratkem vse razloži.

Čez trenutek se je trgovka vrnila s policajem, ki je kar brezobzirno vprašal na stolu sedečo gospodično:

»Gospodična, odkrito mi povejte, kje ste dobili tisočkronski bankovec?«

Lepa kupovalka je začela spreminjati barve.

»Kje sem ga dobila —, ha, ha, ukradla ga pač nisem. Drugo vas ne briga!«

»Nisem rekel, da ste ga ukradla. A toliko me vendar briga, da vas vprašam še enkrat, kje ste dobili denar?«

»No, če ravno hočete vedeti, dal mi ga je major Bauer. Ta bo tudi izpričal mojo nedolžnost!«

»Dobro torej, ga bomo vprašali. A vi morate za sedaj z menoj na policijo!«

»Zakaj pa ne! Le pojdiva!«

In odpravila sta se proti policijski palači.

Na policiji so se potem pismeno obrnili na majorja Bauerja, ki je stanoval v

Sedmericj s Posavja v spomjnsko knjigo.

— Cemu mi vendar ugovarjate na moje v 32. številki »Domovine« objavljene trditve? Mar menite, da bom tudi jaz kar takole samo na Vašo komando preklical svoja resnična izvajanja, le zato, da bom potem našel v Vaših očeh milostno usmiljenje in mir? Ne bojim se Vaših mrkih pogledov, besed, s katerimi strašite, groženj, da boste dopisnjaka tožili. Nikdar ne bom Vam na ljubo vklepal resnice v okove in ne bom preje miroval, dokler ne bo popolnoma razkrinkan slednji, ki se je količkaj pregrešil proti svojim občanom, pa najsibo to Peter ali Pavel. — Popolnoma nepotrebnj ugovor naših Šusteršičancev me potrjuje v mnenju, da kdor hoče videti svoje grešne strani, jo pač ne vidi, a kljub temu jim hočem vnovič navesti »fakta in resnice« s kratkim pojasnilom, popolno sodbo o »užaljenih« osebah pa naj si napravijo občani sami, kajti »ljudski glas je božji glas«. Ga. E. — je ob priliki nekega veselega dogodka v družini potom tukajšnjega županstva darovala sto kron za »Ubožni sklad« in 30 kron v podporo »Gasilnemu društvu Ježica«. Denar je prejel takratni župan, »katoški Samaritan«, Vjanko Ahlin, to priča potrdilo pri ge. E. — Da je bilo torej sto kron darovanih v prid občinskim revežem, je res. Da so pa ti občinski reveži postali uprav vsled vojne še večje sirote, »bedne vojne žrtve«, temu pač njihče ne bo oporekal. G. Ahlin pa je (najbrž mnenja, da je tudi on občinski revež, — čeprav je imel med vojno bel kruh na mizj, medtem, ko drugi še plesnivega koruznega kruha nismo imeli) vtaknil onih sto kron v žep in jih nosil neupravičeno celih 14 mesecev. Mesto, da bi kupil raztrganjm beračem obleko ali dal gladnim otrokom kruha in moke ter pozimi kurjave, da bi jim ne bilo treba zmrzovati, je pa zase porabil onih sto kron. Jih li torej ni ukradel? Vašega dejanja ne opravičuje dejstvo, da danes nimate več onih sto kron v žepu. Bog ve, kam so šle! Da bi znale govoriti, bi jih bilo pač težje poslušati, kot krik izstradanega otroka, ki je po Vašj krivdij zastoj klical mamico za kruh, zastoj . . . Ko pa je posvetila Pravica v občinske knjige in s tem v Vaš hlačnj žep, ste v skrbeh, da ne pride do hujših posledic brez obotavljanja seglj v žep po denar in iz svojega odšteli sto kron v isti namen, kot so ga imele one krone, ki Vam jih je poslala pred 14 mesci ga. E. — Ta Vaš

kazini in prejeli od njega odgovor, pisan seveda v nemškem jeziku:

»Potrjujem, da sem gospodični, katero omenjate, ravno sinoči podaril bankovec za 1000 kron. Toda to ni bilo prvič in upam, da tudi ne zadnjič, ker se mi deklinja dopada. Sicer pa res ne vem, kaj radi tega prav za prav hočete deklini, saj tisoč kron je za nas višje avstrijske oficirje taka malenkost, da ni vredno besede.

major Bauer.

Policija je žensko kajpada takoj izpuštila . . .

Zvečer istega dne, sta se sprehajala po »Zvezdi« dva policijska uradnika, katerima je bil ta dogodek seveda dobro znan.

Tik kazine je stal nabiralnik »Rdečega križa«, v podobi velike granate. Tu pa tam je kak mimoidoči vrgel vanj svoj težko prisluženj vinar.

»Poglej to beračenje na vseh koncih in krajih,« pravi prvi kažoč na nabiralnik. Ti sestradani ljudje, ki še za kruh nimajo, pa se tako pritiska nanje. Veruj mi, da se mi to početje kar studij!«

»Priatelj, saj veš, da to mora biti,« šepne drugi tovariš. »Ubogo ljudstvo mora darovati svoje pristradane vinarje, da zamorejo potem oficirji kar po tisoče razmetavati.«

denar, ki je bil pravzaprav brezobrestna odškodnina za onih sto kron, se je vključil v občinsko ubožno knjigo vpricho gerenta g. Kosa in občinskega odbornika g. J. dne 12. julija 1919 ob 16. uri. To je en slučaj, ki pač osvetljuje grešnikovo »nedolžnost« in dopisnikovo »brezvestnost« in »lažnjivost«. Kar sem navedel, to ni nijkaka laž, kar lahko spričajo občinske knjige in kar vedo vsi občani, ampak faktum, ki ga celo Bog z vso svojo Vsemogočnostjo ne more spraviti s sveta. — Ona moja trditve velja za Vas, g. Ahlin, in v podobnem smislu tudi za g. Jan. Perka, nadučitelja na Ježici, ki je tudi neopravičeno jemal pri izplačevanju vojaških podpor včasih po 10, 20, 40 vinarjev, ko pa so se jajčka podražila, je pa tudi kronco, da še celo po več kronc jemal. G. nadučitelj! Nekdo je svojčas v »Kmetovalcu« vprašal, če je tako svojevoljno odteganje pri izplačevanju podpor dovoljeno in odgovor se je glasil, da ni nihče opravičen pri podporah »trgati«, izplačevanje podpor da je častna služba, kjer se ne dela za denar. Čemu se torej razburjate? Ravno o Vas, g. Perko, ne bom molčal in Vam bom še dolgo nadležen trn v peti, toliko časa, da politično ne postanete mrtev. Vaših za nas škodljivih spletk sem do grla sit jaz in še mnogo drugih občanov, zato ne bom odnehal na svoj poti, in če podležem nasilju, bom podlegel v sladki zavesti, da sem padel v boju za Resnico. Da bi se pa kleče plazil pred Vašimi nogami, da bi vam poljuboval prste na nogah, takega pasjega ponižanja, g. Perko, pa res nisem. Če je imel Vaš in Vaših bratcev ugovor namen, sprati grehe s sebe, da bi pri bližajočih se občinskih volitvah nastopili čistji in umiti, zopet godno za župane in odbornike, ali če ste s tem hoteli dognati identiteto dopisnika, je bil to pač silno, silno neroden maneuver. Smatram, da je ugovor izšel s privoljenjem vseh 7 udeležnikov shoda. Štirim možem pač ne zamerim za to, saj od njih se ne more zahtevati, da zraven branja še mislijo. Ali da bere med vrsticami tudi učitelj branja, da črta in jemlje onj stavek besedo za besedo, da ne gleda na stavkovo zvezo z ostalim dopisom, da ne vidi, kakšen je slovnični ustroj tega stavka, to je pač žalostno. Da je stavek dvoumno povedan, tega pač ne more reči oseba, ki ji je zadeva znana. Kam leti moja trditve, to ve razen onih 7 mož (sicer bi ne ugovarjali) vsa občina in da nisem imel namena podtikati Perku ali Ahlinu tega, kar je zagrešil Kos ozir. obratno, je umevno. Oni stavek naj se torej umeva tako, da se je g. govornik nahajal v družbi takih mož, katerih eden se je hotel polastiti milodarov..., eden je glasoval za Šusteršiča, eden zagrešil tojnto. Bolj jasno ne morem povedati. Drugi možje pa naj se nijkar ne razburjajo, da morda še kdaj ne pride potreba! Kdor ima mirno vest, ni v dopisu prizadet. Glede tu neimenovanih tudi radevolje naglašam, da se jim ne more očitat tativine, t. j. prikrajševanje bednim vojnimi žrtvam. — Gospodu eks-županu: Sedaj ni čas ugovorov, za vas je prišel sedaj čas posta in pokore! — Gospodu nadučitelju: Je-li vaše oko hudobno, ker smo občani predobri? Odložite tajništvo pri gerentu in posvetite šoli svoje moči. Sicer se še vidimo, če ne prej, da dan sodbe v dolini Jozafata! — Gospodu gerentu: Pripravljajte pot Gospodu! — **Dopisnik s Posavja.**

Z Roba. Pred kratkim se je oddal potom javne dražbe lov naše občine v najem. Prispel je kot najvišjemu ponudniku grofu Auerspergu za 3410 K letno. Tudi dosedaj je imel omenjeni naš lov v najemu, seveda mnogo cenejše (za 461 K letno), to pa pa za to, ker se nihče ni upal zameriti gospodu grofu in na dražbi lov dražiti. Letos pa je vendar eden pokazal toliko poguma, drugače bi bil šel lov za isto ceno v najem, kakor je bil dosedaj. — Čudno pa se nam zdi, da ne gre tudi lov turjaške grajščine na dražbo. Ker so obširni, sedaj podržavljeni gozdi omenjene grajščine zelo bogati divjačine, bi marsikateri

lovec plačal zelo lepo vsoto za ta lov. Tako pa vleče ta ogromni dohodek gospod grof sam namesto države. Dandanes, ko je naša država v težkih finančnih stiskah, bi bilo dobro, ako bi poiskala tudi take dohodke in pri takih grajščinah, kolikor jih imamo, bi ji gotovo lepo neslo. Ako pa se že državna uprava noče zameriti gospodom grofom, baronom itd., naj bi se pobrigale občine, da dobe za one dele grajščinskih gozdov, kateri spadajo pod njih kataster, neko odškodnino.

Cerklje. Prejel sem sledeče pismo, ki je prjobjim, kakor je: Welespuštovani učitelj moj! Najprej Vas lepo pozdravim. Jaz Vaš učenec. Mislim, da se jih ni še velik spomnil na Vas. Ampak jest sem vam hvaležen za Vašo podučbo. Spomnim se na vas in vaše besede kdor zna pisat brat računat mu ni hudga po svet. Jaz sem si dobro zapomnil Vaše besede. Lepo Vas prosim pokažite in razložite moj pisem otrokom kako potrebno je spoštovati in bogati učitelja in učiteljico. Jaz sem sedaj v Ameriki pa vsak dan me pride kter prosit da bi mu pisal domu ker znam pisat. Urajma (pripeti) se, da pride iz Crkelj pa ne zna pisat ne brat. Sramota! Pokažite šolarjem da jest (jaz) rečem kdor v šolo hod pa ne zna brat nej hodj ves svoj življenje po gobe. Pa zakaj Vam to pišem. Zate ke ste mislili, da Vsak učenec pozabj na svojega Učitelja (učitelja). Jaz ne bom nikdar. Če mi kaj odgovorite na ta pisem vam pišem kaj več prihodni. Na zdar!! Vaš spoštljivi učenec

Česen Franc

1015 E 61 nd St. N. E. Kleveland Ohio
Nord Amerika.

Tako torej moj bivši učenec, ki mora biti pač umnejši, kakor oni, ki po Cankarju iščejo v puščavi kamna, da bi se mogli spodtakniti obenj. Zahteve časa so, da je vsak človek pismen, bodisi gospod ali kmet, gospodar ali hlapec, delavec ali najemnik, planinec, tako kot hrabrovec. Stavil sem predlog, da se gornjem omogoči šolanje, če mogoče v domačih vaseh. Kot najpripravnejše središče sem smatral Stiško vas, kamor iz nobene vasi ni 1 uro hoda. Da se upirajo nasvetu neveščih, je naravno, če pa je staljšče razumnikov opravičljivo, bode pokazala bodočnost. Bral sem v časopisih, da je iz Judenburga vsak teden romalo v po 2000 vojakov na vojaško pregledovanje, ker je pač moralo biti to prikladneje, kakor če bi se zdravnik sam raje potrudil v Judenburg. — Tudi za nas je veliko lažje, da gonimo konje k pregledovanju v Kranj, kaj ne? — Ne bodite vendar sebični in pomislite, da so otroci najdražji narodni zaklad, ki jim je olajšati kolikor mogoče vse smernice izobrazbe. Čemu vendar lujskati? — Glede moje dvajsetletnice pripominjam s Cankarjem, da je moje življenje bilo razprostrto pred vsem prebivalstvom kakor velika njiva, ki je na njej poleg sadu rastlo res tudi nekaj plevela, toda vedite, da i v vaših ne bode boljše. Hodili smo preko grap in klencev, potjaskali so nas na tla, zasmehovali, pljuvali pred nas, a zopet vedite, da nismo ne na tleh, ne opljuvani! Svesti si svojim načelom, bodemo delovali dotlej, da se ljudstvo osamosvoji. Oprostite mi, da se na vaše ostudne napade ne bom nijkar oziral, ne vam odgovarjal, najsij bode še tako gnjusno opljuvano perilo. Vsem vam, ki ne hlepate samo po kosu kruha, veljaj opetovani opomin, da strnete svoje moči pred vsem za blagor in lepšo bodočnost Jugoslavije, naše nove jake domovine, ki smo io dolžni ljubiti po vseh svetnih in božjih postavah. Zapisano je, da se brez božje volje ničesar ne zgodi, tedaj je tudi Višja moč lutela, da se je razpršila brezbožno pobožna, hinavsko poštena, verna Avstrija, ki se je družila z brezverskimi protestanti, mohamedanci, židi in bogsigavedi kom še — ter nas je izročila v varstvo treditni državi pod skupno vlado Karadžordževićev, poštenih Slovanov, sicer pravoslavnih, a zavedajočih se, da je sleherno verstvo gojiti kot svetinjno narodov. Zaprisedli smo zve-

stobo domovini in kralju, prisega nam je sveta, kakor naj bode svet narodov procvit, ki bo vzgojen po naših močeh. Vedite pa, da ne bomo nijkar dopuščali hujskanja ne v šoli, ne zunaj nje, pa naj pride kralj med nas iz ljubezni ali s »ferbca«. Razumeli? Vsakdo polnjuj svoje dolžnosti! Če ste res Jugoslovani, ne revolucionirajte nemirnih duhov!

Politične vesti.

Ministrska kriza v Beogradu končana. Med demokrati in radikalci se je dosegel sporazum. Radikalci dobe 5 ministrov, demokrati in socialisti pa skupno 10. Vodja radikalcev, prejšnji ministrski predsednik Protić, postane najbrž minister za konstituantno, dočim dr. Kramer ostane minister za trgovino. Sicer pa pogajanja še niso končana. Demokrati žele složno delo vseh strank v parlamentu, zato so tudi Jugoslovanskemu in Narodnemu klubu ponudili po eno ministrsko mesto, ako kluba sprejmeta delovni program vlade.

Naša država bo zalagala z žitom nele Avstrijo in Madžarsko, temuč bo izvažala žito in moko tudi v Švico in Nemčijo. Od letošnje žetve bomo imeli za izvoz nad 80.000 vagonov. Tudi čehoslovaški republikli bo dala Jugoslavija moke in žita v zameno za sladkor, stroje in oglje ter je tozadevna izmenjalna pogodba že podpisana.

Za draginjske doklade invalidom je dovolil naš ministrski svet 15 milijonov kron kredita.

Rešitev Jadranskega vprašanja? Iz Rima poročajo, da so se glavni zavezniki zedinili na sledečo rešitev Jadranskega problema: Vsa Istra pripade Italiji. Reka bo z majhno okolico svobodno mesto. Vsa Dalmacija pripade Jugoslaviji, le otok Vis dobi Italija. Zader dobi avtonomijo.

Angleški poslanik v Jugoslaviji. Za angleškega poslanika v naši kraljevini je imenovan Cayont.

Za povrnitev Habsburžanov. Dunajski krščanski socialisti so se zvezali z Vsenemci v namen, da omogočijo povratak Habsburžanov. Med novo zvezo in madžarskimi socialisti, ki imajo vso moč v rokah, se tudi sklepajo tajne zveze. Vsekakor ni prezirati tega gibanja, ki je posebno nevarno za svobodo čehoslovaške republike.

Nemške Avstrije se vse boji. Kakor znano, je mirovna konferenca priznala republikli Avstriji tiste dele zapadne Ogrske, kjer žive povečini Nemci. Dasi se tem Švabom ni nikoli dobro godilo pod Madžari, posebno sedaj pod bolševiško vlado ne, vendar bi raje vse prenašali, kakor pa pripadli pod Avstrijo. Nemci v Šopronju in okolici so priredili nedavno velik shod, kjer so sklenili, da sicer ostanejo Nemci, toda z avstrijskimi Nemci ne marajo biti združeni, ker jih ni volja gospodarsko izkrvaveti za nemške vojne dolgove in za visoko vojno odškodnino, ki se naloži Avstriji. — Tudi Nemci na Predarlškem so se pri ljudskem glasovanju po ogromni večini izrekli proti Avstriji. Združiti se hočejo s Švico.

Mirovne pogodbe z Avstrijo ne podpisemo. Angleški časopisi poročajo, da Jugoslavija, Čehoslovaška in Romunija ne podpišejo mirovne pogodbe z Avstrijo, ako se nasilne določbe glede mej, ozir. o varstvu manjšin ne omilijo.

Premirje med Poljsko in Ukrajino se je podpisalo 1. septembra. Obenem se je določila demarkacijska črta in izmenjava vojnih vjetnikov.

Blagoslov bolševizma na Ogrskem. Novi ministrski predsednik Friedrich je povedal, kake posledice je rodila bolševiška vlada. Razun državnih strojnih tovaren ne deluje na Ogrskem noben obrat.

Vse tovarne so v konkurzu. Denarja z vrednostjo sploh ni, industrija je uničena. Samo v tovarnah v Liptavi je delavska vlada naredila 97 milijonov kron dolga. Bolševizem je delavstvo tako zbegal in podivjal, da hoče vse živeti brez dela. Ko je država nedavno iskala 4600 delavcev proti dobri plači, se je javilo le 160 delavcev.

Zveza med Madžarsko in Romunijo. Romunski listi poročajo, da se vrše tajna pogajanja, da se sklene med Madžarsko in Romunijo personalna unija, t. j. da bodo obe državi pod skupnim vladarjem.

Kmetijstvo, trgovina in industrija.

Nova trgovska pogodba med Avstrijo in našo kraljevino se je ravnokar sklenila. Naša država bo dajala Avstriji živila, ki se začno takoj izvažati. Za štiri petine vrednosti bo dala Avstrija drugo blago v zameno (sol, železo, stroje itd.) a eno petino mora plačati v zdravi valuti, ne pa s svojimi kronami.

Naša pomorska uprava. Dokler se ne reši vprašanje Reke, bo središče pomorske uprave za našo državo Baker. Regent je že podpisal tozadevno naredbo. Za načelnika uprave je imenovan dr. Ljubomir Tomašič.

Trgovsko brodovje se nam vrne. Amerika je prevzela posredovanje pri Italiji, da vrne vse trgovske ladje našim parobrodskim družbam.

Ponudba za riž. Neka dunajska tvrdka ponuja 1000 vagonov japonskega riža, ki dospe te dni v Trst. Ponudba je na vpogled v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Rudarji. Podpisani urad sporoča vsem družinam rudarjev, ki so pred meseci odšli v Pečuj, da bo dospel v 3. do 4. tednih v Ljubljano posebni vlak, ki bo odpeljal vse še tu bivajoče družine brezplačno v Pečuj. Osrednji urad Državne posredovalnice za delo v Ljubljani.

Vodna zveza med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Dne 15. t. m. se začne med Bratislavo in Beogradom redna plovba po Donavi. Tem potom pride v Srbijo ves premog, ki ga je zagotovila Čehoslovaška.

Stanje živinoreje na Kranjskem. Naša živinoreja ni tako silno nazadovala, kakor se splošno sodi. Glede govedi je padlo število le nekaj nad 11.000 glav. Leta 1910 smo šteli na Kranjskem 190.235 glav govedi, danes pa 179.161 glav. Nekateri okraji pa so celo napredovali, tako Litija, Novo mesto, Radovljica in Krško. Dosti slabše pa je glede svinj. Leta 1910 smo imeli na Kranjskem 152.098 svinj, danes pa samo 97.894.

Prodaja mravljične kisline kot kisova kislina. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja trgovske kroge in druge interesente, da se v zadnjem času prodajajo v Sloveniji, posebno v mariborskem političnem okraju, velike množine čiste ali pa mešane mravljične kisline za kisovo kislino, dasi je mravljična kislina strupena in zelo nevarna ljudskemu zdravju. Posebno se peča s prodajo kisove kisline, mešane z mravljično kislino, neka tvrdka v Zagrebu, ki razpečava tako blago v sodih kosmate teže 160 do 220 kg. Trgovske kroge opozarjamo, da naj bodo previdni pri nakupu in prodaji kisove kisline, ker so posledice ob prodaji mravljične kisline za kisovo kislino težke in se prodajalci strogo kaznujejo.

Davek od prirastka.

Iz raznih krajev Kranjske in Štajerske so nas naši somišljeniki opetovano prosili, naj priobčimo v »Domovini« glavne določbe o davku od prirastkov na vrednostih nepremičnin.

Davek od prirastka se je uvedel za Kranjsko z deželnim zakonom dne 4. junija 1912. Očividno naj bi nov davek izvelkel takratni deželni odbor iz finančne zagate.

Zakon je dobil veljavo le do konca leta 1917. Takrat je bila čez Kranjsko dr. Šusteršičeva strahovlada. Ta človek se ni dosti brigal za pravico in postavo. Zadnje dni leta si je izposloval »Korlnov« podpis, da se veljavnost imenovanega zakona podaljša. To bi se ne smelo storiti brez deželnega zbora, ki pa ni bil ves čas vojne sklican. Deželni odbor niti ni iml pravice predlagati podaljšanje zakona, še manj pa tako veljavnost skleniti.

Ker pa je celokupna deželna vlada za Slovenijo z naredbo z dne 17. svečana 1919. proglasila veljavnost zakona o davku od prirastka ter raztegnila njegovo veljavo tudi na Štajersko, treba je poznati določbe zakona, da se davkoplačevalci izognejo sitnostim in raznim škodam. Kadar pa se bo zakonodajca za celo našo skupno državo SHS urejevala enotno, se bo moral tudi ta zakon bistveno spremeniti in prilagoditi demokratičnim nazorom. Na drugi strani pa naj bi naša finančna uprava dokler je zakon v veljavi, baš sedj naglo in brezobzirno izkoriščala ta davek pri prodaji imetja naših Nemcev in sploh podanikov sovražnih držav. Naj bi naši neprijatelji ne odnesli bogatih izkupičkov iz naše države.

Kaj je torej davek od prirastka.

Ta davek zadene vsakega, ki proda ali prenese na drugo osebo nepremičnino (zemljo, hišo itd.) bodisi, da se je prodaja vknjižila ali ne.

Kdo je davka od prirastka oproščen?

Plačevanja davščine od prirastka na vrednosti so kot otujitelji (prodajalci) nepremičnin ali deležev nepremičnin oproščeni:

1. vladar (nekdanj cesar);
2. država in zakladi, ki jih država upravlja ali zalaga;
3. dežela Kranjska in zakladi, ki jih dežela upravlja ali zalaga;
4. zakladi cestnih okrajev in zdravstvenih okrožij, občine, podobčine (davčne občine, vasi), če gre za nepremičnine, ki leže v njihovem okolišju, dalje okrajni in krajni šolski zakladi, šolski okraji, šolske občine in javne ljudske (meščanske) šole, v kolikor nastopajo kot posebne pravne osebe;
5. cerkve, nadarbine in občine zakonito priznanih cerkva in verskih družb, kakor tudi njih zakladi in zavodi, ki so določeni za pokritje stroškov službe božje, dušnega pastirja in verskega pouka;

6. osebe, katerim gre ta oprostitev po državnih nagodbah ali sicer po načelih mednarodnega prava;

7. deželni odbor lahko zadržam in društvom v svrhu nabave cenениh stanovanj za njihove članе dovoli tedaj oprostitev, če se deleži članov po pravilih ne obrestujejo z višjo nego s štiri odstotno obrestno mero.

Plačevanja davščine od prirastka na vrednosti so nadalje oproščeni prenosi:

1. Če prirastek na vrednosti ne presega 10 odstotkov pridobitne vrednosti;
2. potom prisilne dražbe.

Prenosi, ki niso podvrženi davščini od prirastka na vrednosti.

Davščini od prirastka na vrednosti niso podvrženi:

1. Prenosi vsled smrti na dediče ali volilnojemnike ali po neodplatnih pravnih opravilih med živimi;
2. prenosi zapuščinskih zemljišč na dediče, volilnojemnike in one, ki imajo pravico do dolžnega deleža, v teku razločitve zapuščine;
3. odplatni prenosi od prednikov na potomce ali na zeta (sinaho) in med zakonci;
4. zamena zemljišč, ki služijo kmetovanju v svrhu zaokroženja, v kolikor tista uživa oprostitev, oziroma znižanje pristojbin (komazacija);

5. prenosi v svrhu zlaganja kmetijskih zemljišč in v svrhu očiščenja gozdnega sveta tujih osredkov in zaokroženja gozdnih meja po izmeni kmetijskih in gozdarskih zemljišč in vsled delitve skupnih zemljišč, če so ti prenosi oproščeni državnih imovinskih prenosin;

6. prostovoljna izmena zemljišč v dosego primernejše uravnave stavbišč, če je to dejstvo potrjeno od pristojnega stavbnega oblastva in vrhu tega morebitno izplačilo ne presega 600 K.

Ob poznejših prenosih je s prenosi, navedenimi pod točko 1 do 6, ravnati pri izračunanju prirastka na vrednosti in posestne dobe tako, kakor bi se po njih sploh ne bila izvršila nobena prememba posesti.

Prirastek na vrednosti.

Za prirastek na vrednosti velja razlika med otujilno vrednostjo nepremičnine (deleža nepremičnine), to je vrednostjo pri prenosu, ki daje povod za odmero davščine, in pridobitno vrednostjo; za slednjo je smatrati vrednost pri zadnjem davščini zavezanem ali po §§ 2. in 3. plačevanja davščine oproščenem prenosu. Potemtakem je pri otujitvi merodajna vrednost zemljišča v njegovi prvotni obliki.

Za otujilne in pridobitne vrednosti veljajo načeloma ugotovljene otujilne in pridobitne cene, katerim je prišteti od otujitelja pridržane užitke in od pridobitelja prevzeta bremena ter vrednost drugih razen cene pogojenih postranskih dajatev (storitev), zlasti davščino od prirastka na vrednosti, če je nje plačilo prevzel pridobitelj. Na mesto teh cen morajo v slučajih, ki so v tem zakonu posebej navedeni, stopiti obče vrednosti za časa otujitve, odnosno pridobitve.

Pri izračunanju prirastka na vrednosti je vračunati le ceno (vrednost) nepremičnine same; pridobitna in odtujilna cena (vrednost) pritikle se ne vpošteva.

Menjalne pogodbe, delitev skupnih zemljišč.

Pri menjalnih pogodbah o nepremičninah (deležih nepremičnin), če obe nepremičnini ležita v vojvodini Kranjski, se prirastek na vrednosti vsake zamenjane nepremičnine (deleža nepremičnine) posebej izračuni in pri odmeri davščine vzame za podlago.

Prirastek na vrednosti nepremičnin, ki ležijo izven ozemlja, za katero velja ta zakon, se ne vpošteva.

Vštevaje izgub.

Ako se deli kompleksa nepremičnin, ki so krajevni in gospodarsko v zvezi, prenese po različnih pravnih opravilih istega otujitelja ali pa njegovih dedičev, je od prirastka na vrednosti enega dela odračunati dokazno izgubo vrednosti pri drugem ali drugih delih, če se je izgubonosna otujitev izvršila istočasno ali v dobi treh let pred prenosom, ki je podvržen davščini od prirastka na vrednosti.

(Dalje prihodnjič.)

Tedenske vesti.

Imenovanje. Okrajni glavar in uradni predstojnik pri predsedstvu deželne vlade dr. Rudolf Andrejka je imenovan za deželnovladnega tajnika.

Zveza jugoslovanskih učiteljskih društev je imela dne 6. in 7. t. m. glavno skupščino v Ljubljani.

Gozdarsko šolstvo. Zagrebško vseučilišče dobi še to jesen kot šesto fakulteto visoko šolo za gozdarstvo in rudarstvo. Tudi Sloveniji obeta ministrstvo za šume in rudarstvo, da dobi dveletno nižjo gozdarsko šolo. Taka šola je nujna potreba, ker smo do prevrata pošiljali naše gojence v Guswerk na Nemško Štajersko.

Predavanja o kletarstvu. Vinarski nadzornik B. Skalický v Novem mestu priredi tekoče jeseni v naslednjih krajih predavanja o umnem kletarstvu: 1. V nedeljo, dne 14. septembra t. l. ob 7. uri zju-

traj v Šmihelu pri Novem mestu. 2. V nedeljo, dne 21. septembra t. l. ob pol 8. uri zjutraj v Sv. Križu pri Kostanjevici. 3. V nedeljo, dne 28. septembra t. l. ob pol 8. uri zjutraj v Št. Rupertu. 4. V nedeljo, dne 3. oktobra t. l. ob pol 8. uri zjutraj v Trebnjem. 5. V nedeljo, dne 12. oktobra t. l. ob pol 8. uri zjutraj v Št. Jerneju. 6. V nedeljo, dne 19. oktobra ob 8. uri zjutraj na Čatežu pri Veliki Loki. Z ozirom na veliko važnost umnega kletarstva za vinogradnike, se priporoča, da se vinogradniki v obilem številu predavanj udeležujejo.

Nova slovenska tovarna za kemično-tehnične predmete. Tvrška I. Keber v Tacnu pri Ljubljani, ki je že pred vojno izdelovala kremo (čistilo) za usnje, bo svoje podjetje znatno razširila in povečala.

Rojakom v Ameriki je pri vrnitvi v domovino priporočati, naj dolarjev ne zamenjujejo v Ameriki v krone, temuč naj prinese ameriški denar domov, kjer se jim dosti višje zamenja kot v Ameriki. Pišite v tem smislu sorodnikom v Ameriko!

Državna posredovalnica za delo. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 25. avgusta do 31. avgusta 1919 je iskalo delo 166 moških in 53 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 98 moških in 52 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 101. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 31. avgusta 1919 iskalo delo 13.347 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 11.315 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 4173. Delo iščejo: pisarniške moči (316), trgovski sotrudniki in sotrudnice (302), dninarji in dninarice (130), peki, mesarji, mlinarji, sluge, vrtnarji, hišniki, krojači, šivilje, poljski in tovarniški delavci in delavke, težaki, hlapci, natakariji, in natakarije, ekonomski, oskrbniki, vzgojiteljice, ključavničarji, mehaniki strojniki, vratarji, sodarji itd. Delo je na razpolago: služkinjam in kuharicam, težakom, hlapcem, zidarjem, poljskim in tovarniškim delavcem in delavkam, mizarjem, gozdnim delavcem, čevljarjem, pomočnikom, delavcem za zgradbo hudournikov, vajencem razne stroke, tesarjem, oglarjem, drvarjem, kurjačem itd.

Mestna trgovska šola v Celju. Vpisovanje v dvoletno deško trgovsko šolo in pripravljalni letnik ter v dvoletno dekliško trgovsko šolo za šolsko leto 1919/20 se vrši 16. in 17. septembra od 9. do 12. ter od 15. do 17. ure. Na deški trgovski šoli se sprejemajo: V pripravljalni letnik učenci, ki so dopolnili 13. leto ali ga bodo pa še dopolnili tekom solarnega leta sprejema; v I. letnik učenci, ki so: a) dopolnili 14. leto ali ga pa bodo še dopolnili tekom solarnega leta sprejema in so b) za vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kakšne srednje šole ali c) uspešno prestali posebno sprejemno izkušnjo; v II. letnik učenci, ki so dovršili z vsaj zadostnim uspehom I. letnik Mestne trgovske šole v Celju ali kakšnega drugega tuzemskega javnega zavoda zasnovanega na enaki podlagi. Na dekliški trgovski šoli se sprejemajo deklice v I. in II. letnik pod istimi pogoji, ki veljajo za sprejem v deška letnika. Vstopnina znaša 5 K, prispevek za učila 10 K. K vpisovanju je prinesiti krstni list in zadnje šolsko spričevalo. Vsaka nadaljna pojasnila daje ravnateljstvo zavoda.

Važno gopodarsko zborovanje v Celju. G. dr. Vek. Kukovec je sklical kot predsednik komisije za likvidacijo štajerske deželne uprave na dan 11. in 12. t. m. v Celje zborovanje zastopnikov občin, okrajnih zastopov, javnih hranilnic itd.

V Žalcu in po okolici razsaja trebušni legar.

Glasbena šola v Celju se ustanovi kot dedič nemške »Musikschule«.

Narodno godbo na pihala so si ustanovili zavedni delavci iz cinkarne v Gabrju pri Celju.

Železnica Grobelno - Rogatec, ki je last inozemske družbe, je dana pod sekvestera. Za sekvestra je imenovan dr. Luce Treo iz Ljubljane.

V Rogaški Slatini se je ustanovilo telovadno društvo »Sokol«.

Za mestnega zdravnika v Ptuj je imenovan dr. Ljudevit Jenko iz Ljubljane.

Tečaj za uporabo sadja se vrši na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru 19. in 20. t. m. Pouk je brezplačen. Prijaviti se je treba z dopisnico takoj.

Zaradi odtrganja Radgone se je vršil dne 8. t. m. v Radgoni velik protestni shod.

Nemci se branijo Nemške Avstrije. Odbor radgonskih trgovcev je poslal Deželni vladi sledečo protestno brzojavko: »Danes 4. t. m. v Radgoni zbrani nemški trgovci, obrtniki in gostilničarji protestirajo proti priklopitvi k Nemški Avstriji. Radgona je gospodarsko navezana na zasedeno ozemlje Prekmurja ter na pokrajino južno od Mure in bo uničena, ako se odcepi od tega ozemlja. Laž priseljenih uradnikov je, ako trdijo, da hoče Radgona spadati k Nemški Avstriji. Res pa je, da hočemo živeti s Slovenci v miru in edinosti. Prosimo, da se ta naša prošnja pošlje v Pariz in da nas obranijo gladi in revščine.« — Ta pametna dalekovidnost treznih mož naj bo odprla oči raznim zasleplencem na Koroškem.

Nemške laži o Koroški. Ker so Nemci obupali, da bi pri ljudskem glasovanju v južnem delu Koroške mogli doseči kak uspeh, so začeli naše ljudi begati z lažmi, da se je Jugoslovanom priznalo Prekmurje le zato, da se bodo morali na Koroškem umakniti južno pod Dravo. Take laži naj naši ljudje na Koroškem sploh ne poslušajo. Mejo med obema glasovalnima pasoma na Koroškem je določila mirovna konferenca ter je ostala nespremenjena tudi v sedanji pogodbi z Nemško Avstrijo. Edino Radgona je bila prisojena Nemški Avstriji, a še ta točka se lahko spremeni. Naše ljudstvo v A pasu na Koroškem bo samo in edino odločevalo h kateri državi hoče pripadati. O tem bo glasovalo v treh mesecih.

Novi odvetnik na Koroškem. V Pliberku se je nastanil kot odvetnik dr. Viktor Sušnik. To je prvi slovenski odvetnik v Pliberku.

V Prevaljah je kupil od Filipovskega hišo z gostilno narodnjak Al. Rozman, ki otvori prvo jugoslovansko gostilno v Mežiški dolini.

10 vagonov sladkorja za velikovski okraj je poslala osrednja vlada iz Beograda. Sladkor se že razdeljuje.

Pokojnine in vojaške podpore na Koroškem v pasu A se izplačujejo istim osebam in v isti višini, kakor jih je izplačevala Nemška Avstrija.

Gostilne po Koroškem so zopet odprte.

Post za koroške Nemce. Koroška deželna vlada je prepovedala po celi teden v mesecu prodajati v gostilnah mesne jedi. Najhujše pomanjkanje je v Celovcu. Moke dobi oseba le pol kile na teden, zelenjave pa sploh ni dobiti. V okolici je ukazano, da mora vsakdo, ki ima kravo ali kozo, prinašati mleko na županstvo, da ga odpošlje v Celovec.

Naše vojaštvo je Nemcem na poti na Koroškem, zato so začeli po časopisju divjo gonjo ter demonstrirajo tudi v Celovcu pred antantnimi misijami z zahtevo, naj jugoslovansko vojaštvo zapusti Koroško. Nemci dobro vedo, da je njihovi agitaciji med koroškimi Slovenci glavna ovira naše vojaštvo, ki drži red ter vpliva

pomirjevalno. Ako pa bi se Nemcem posrečila nakana, začeli bi z grožnjami in z nasilstvi ter popolnoma zbegali naše rojake pred glasovanjem. Sploh lahko trdimo: ako bi se moralo res naše vojaštvo umakniti, potem je ljudsko glasovanje za nas izgubljeno.

V Žužemberku se je ustanovilo Sokolsko društvo. Ustanovni zbor se je vršil ob zelo zadovoljivi udeležbi, kljub temu, da agitacije skoro ni bilo. Zbora se je udeležil starosta našega narodnega učiteljstva gospod Borštnik, stanujoč v pokoju na Dvoru. Vkljub visokim letom je pokazal naravnost mladeniško idealno navdušenje za mlado društvo. Društvo šteje dosedaj nekaj čez 50 članov ter si je izvolilo za starosta brata notarja Carlja, za podstarosta brata Frana Možeta, za načelnika pa brata Alojzija Kotko, ki se je pred vojno udeležil praške vsesokolske slavnosti, kjer so mu priznali odliko. Žalibože, je novi Sokol še brez strehe in gmotnih sredstev, tudi za kroj bo šlo težko. Toda dobra volja je tu in z železno vstrajnostjo in preko klevet nasprotnikov bo stopal krepko za ciljem. V kratkem se bo vršilo pred članstvom predavanje o nalogah in idejah Sokolstva, ki naj bi navdahnilo naši najnovejši sokolski četj pravega Tyršovega duha in ljubezen do telovadbe. Kakor čujemo, bo novo društvo, ki se dne 14. t. m. že udeleži župne prireditve v Novem mestu, pred vsem polagalo — vpoštevaje dane razmere — važnost na naraščaj. Mlademu društvu kličemo: viva!, floreat, crescat in en krepak sokolski Zdravo!

Fr. Ks. Meško, znanj pisatelj, ki je živel zadnje čase kot župnik - begunec na Brezjah, je postal upravitelj proštije v Tinjaah.

Za naseljevanje naših Primorcev v Makedonijo se poteguje bivši ravnatelj goriške kmetijske šole Anton Štrekelj, ki je v ta namen prepotoval Makedonijo in Staro Srbijo. Nam pa se zdi, da se bo našlo za naše nesrečne Goričane dovolj pripravnega prostora bližje, t. j. med Slovenci samimi.

Umrli je v tržaški bolnici g. Anton Hrovatij st., mnogoletnj župan v Vipavi. — V Ptujju je umrl g. Mjh. Brenčič st., posestnik v Rogoznici. Oba sta bila odlična rodoljuba. Naj v miru počivata!

Trst za Čehi. Italija je odstopila del tržaške luke čehoslovaški državi za izkrcanje 80.000 čeških vojakov, ki se vračajo iz Rusije preko skrajnega vztoka.

Italijan vse obdačijo. S 1. septembrom so se uvedli v zasedenem ozemlju sledeči novi davki: 1.) davek na menjice in račune, 2.) davek na lepake, naznanila, table in javne manjeste, 3.) davek na računске listke in zapiske v gostilnah, kavarnah in drugih javnih lokalih, 4.) davek na vstopnice v gledališče in k javnim zabavam, 5.) davek na parfume, dišiče milo in zdravila, 6.) davek na dragocenošti (zlatnino, srebrnino in dragulje). — Potem takem bodo novi državljani imeli brez davka prosto pot le tja, kamor hodj tudi laški kralj peš.

Goriški begunci ne dobe odškodnine. Naša mirovna konferenca je sporočila ministru v Beograd, da je mirovna konferenca v Parizu sklenila, da imajo pravico zahtevati od Avstrije odškodnino le pripadniki zavezniških držav, torej le podaniki Srbije in Črne gore, ne pa državljani bivše Avstro-Ogrske.

Književnost in umetnost.

Narodno bralno društvo v Zagorju ob Savi se je po mukapolnih vojnih letih vzdramilo in začelo z novimi močmi ter največjo vnemo in požrtvovalnostjo delovati v ožji domovini naše mlade, upapolne Jugoslavije. Tudi med vojno je pridno delovala knjižnica. Žal pa, da je z ozirom na pogosto preseljevanje in vpoklicevanje k vojakom šlo mnogo knjig v izgubo. Zato se imenovano društvo tem potom obrača do vseh p. n. knjigotržcev, boljše situiranih knjižnic ter sploh do vseh dobro in plemenito mislečih, za narodno iz-

obrazbo vnetih zasebnikov s prošnjo za blagohotno naklonitev kakoršnekoli vrste knjig. Odbor se za katerokoli vrsto podarjenih knjig že vnaprej najtopleje zahvaljuje in zagotavlja, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da se dobro čtivo kar najmarljivejše razširja med tukajšnje mnogoštevilne, po izpopolnitvi izobrazbe hrepeneče bralce. Upamo, da se ne obračamo zaman do svojih bratov, ki so v ugodnejšem položaju od nas. Vsa eventualna darila naj se blagovolijo nasloviti na odbor zgorajšnjega društva. Z upom v lepšo bodočnost, prosimo: Ne pozabite nas! — Odbor.

**Nova knjiga o zgodovini Jugoslovani-
nov.** V prihodnjih dneh izide v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani Anton Melikova Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Knjiga je namenjena onim, ki se hočejo obširneje poučiti o naši preteklosti in obravnava Jugoslovansko zgodovino enotno in ne ločeno po plemenih. Jako okusno opremljena knjiga bo veljala 10 K, po pošti 80 v več. Naročila sprejema že sedaj Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Materam z novorojenčki toplo priporočamo knjižico, ki jo je napisal zdravnik za otroške bolezni dr. Bogdan Derč, Dojenček, njega nega in prehrana. V njej najdejo matere vsa potrebna navodila, kako jim je ravnati z dojenčki, da bodo dobro uspevali. Knjižica stane 3 K, po pošti 50 vin. več. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Zadnje vesti.

Mir z Avstrijo podpisan — brez nas. Včeraj, dne 10. t. m. je bila v St. Germainu podpisana mirovna pogodba med republiko Avstrijo in z vsemi državami antante. Za državnim kancelarjem avstrijske republike dr. Rennerjem so podpisali pogodbo zastopniki Amerike, Anglije, Francije, Italije, Japonske itd. Zastopnikov Jugoslavije in Romunije ni bilo blizu. Za te dve državi ostane protokol razgrnjen do sobote za podpis.

Italijani zapuščajo Reko. Vse italijansko vojaštvo je odšlo z Reke. Tudi obe bojni ladji sta pripravljene na odhod. Na Reko je prišla velika ameriška križarka.

Avstrija je morala priznati našo državo. S podpisom mirovne pogodbe je morala Avstrija priznati popolno neodvisnost države SHS. Obenem se je morala Avstrija odpovedati vsem pravicam na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, ki leži južno določenih meja.

Dunajski Nemci proti Čehom. Kako mislijo Nemci izpolnovati pogoje mirovne pogodbe, ki določa skrb za narodne manjšine, pokazali so te dni na Dunaju. Češko društvo »Komensky« je prosilo za otvoritev osnovne šole za češke otroke, a dunajski magistrat je odgovoril, da vključ mirovni pogodbi ne bo ničesar storil za češko manjšino, češ, Nemci že dovolj skrbijo za Čeha, ako sprejemajo njihove otroke v svoje nemške šole ter jih na ta način združijo z Nemci.

General Auffenberg, bivši vojni minister, ki ima pod Šmarno goro svoje posestvo, je prosil za sprejem v čehoslovaško armado, toda čehoslovaško vojno ministrstvo ga je odklonilo, češ, da je bil vedno sovražnik češkega naroda, posebno kot vojni minister.

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol leta 6 K.

Posamezna številka 80 vinarjev.

Inserati po dogovoru.

Uredništvo in upravnništvo:

Sodna ulica št. 6, pritličje desno.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.

Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcijski »Domovine«.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

ter njih posameznih delov.

Istotam se dobe potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago (blago za obleke).

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

za vodo, desno.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Delniška glavnica . K 15,000.000.—

Rezervni fond . . . K 4,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu,
Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in na
tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz in valut. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih za stavnih pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

➡ Promese ➡
k vsakemu žrebanju.

➡ Posojila ➡
na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje

vrednostnih papirjev v
hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizijski krediti.

Poslovnica

avstrijske državne
loterije.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 7

izvršuje strokovno:

naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno-inženirske stroke. — Tehnična mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

J. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica 3.

Drogerija!

Fotomanufaktura!

Primešaj „Mastin“ krmi.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do zretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastina. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmilo, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoč gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat polknušijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

zavojev (paketov) Mastina za 17.50 K poštnine prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Izvrstne poljedelske stroje

in

vsakovrstno železnino

priporoča tvrdka

Franc Stupica Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1.

Lepa bogata zaloga posebno krasnih briljantov

po primernih cenah za vsako darilo, kakor za **birmance, neveste, krste, godove itd. velika izbira.**

Naznanja slav. občinstvu, da se ceniki letos ne razpošiljajo, ker ni blaga po vzorcih.

Vijudno vabi in se priporoča

Tvrdka F. Čuden

Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Vzajemno zavarovalna banka

„Slavija“

prva vseslovenska banka te vrste zavaruje proti **požaru, olomski tatovini in na živoljenje.**

Banka „Slavija“ ima čez sto milijonov lastnega premoženja, čez 15 milijonov letne premije; v požarnem oddelku ji je zaupanih čez 2¼ milijarde zavarovanih vrednosti.

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je popolnoma varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Debitna glavica: K 30,000.000. **Jadranska banka Podružnica Ljubljana.** Rezerve: okrog . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kočor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižico.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —

Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema:

Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov:

JADRANSKA.

Telefon št. 257.